

Prikaz

Radovan Vukadinović: *Amerika i Rusija*

Politička kultura, Zagreb, 2008, 173 str.

Sedma knjiga biblioteke Izabranih djela iz opusa Radovana Vukadinovića koncizno raslojava segmente američko-ruskih odnosa, odnosa dvije najveće nuklearne sile s dugoročnim strategijskim interesima, u potrazi za fundamentima suvremenih međunarodnih političkih kretanja kao mogućim modalitetima njihovog budućeg razvoja.

"Postoje danas dvije velike nacije u svijetu koje, čini se, smjeraju istom cilju iako polaze s različitih točaka. Mislim na Ruse i Amerikance... Njihova polazišta su različita i njihovi pravci nisu isti, ali svaki od njih kao da je naznačen voljom nebesa da kroji sudbinu polovice globusa", de Tocquevilleova je misao kojom autor uvodi čitatelja u povijesno-politološki dijapazon te kronološku analizu američko-ruskih odnosa od prvog sporazuma do odnosa tzv. hladnog mira kao gotovo permanentne odrednice sadašnjosti, ali ujedno i obriisa budućnosti. Kroz jedanaest poglavlja gradi se mozaik međunarodnih odnosa determiniran toplu-hladnim američko-ruskim bilateralnim odnosima globalnog karaktera uzevši u obzir povijesnu dimenziju dva svjetska rata, hladnog rata, koegzistencije, politike detanata, te raspada Sovjetskog Saveza. U završna tri poglavlja autor donosi analizu odnosa uvjetovanih stvaranjem nove Rusije, smjenom administracija, terorističkim napadima te mandatima Georgea Busha i Vladimira Putina kao kreatora vanjske politike u prvom desetljeću 21. stoljeća. Ekonomske i političke promjene u Americi i Rusiji, s jedne strane Putinova stabilizacija Rusije a s druge Amerika uhvaćena u mreži između globalizacije i zaostajanja, izgradnja antiraketnog sustava, te daljnje širenje NATO-a na istok odrednice su suvremenih američko-ruskih odnosa, a time i globalnih kretanja u cjelini. Knjiga jasno prati smjene idealističkih i realističkih pogleda i konceptata odnosa dviju sila, sve do nedavnih zbivanja u Gruziji, koja su od kolosalnog značaja u smislu otkrivanja suprotnosti interesa i mogućnosti uporabe vojne sile, čime započinje nova faza američko-ruskih odnosa, faza tzv. hladnog mira.

Čitatelju se nudi široka lepeza fakata povijesnog te politološki dimenzioniranog kreiranja američke i ruske vanjske politike, s početnim korakom rasvjetljavanja korijenja prvih američko-ruskih kontakata, preko prevladavanja hladnoratovskih podjela sve do zadnjih redaka analize odnosa u kojima autor postavlja temelj budućih promišljanja kojima dominiraju dvije opcije – strateško partnerstvo ili konfrontacija.

U konačnici autor poentira uvodeći čitatelja u aktualna zbivanja na relaciji dvaju glavnih kreatora svjetske politike. Rusija se u velikom stilu te ekonomski ojačana vraća na svjetsku pozornicu spremna braniti svoju interesnu

zonu u koju po svim definicijama spadaju Gruzija i Ukrajina. Posjeduje nekoliko aduta u rukavu: proruski dio Ukrajine, zamrznute konflikte u Abhaziji i Južnoj Osetiji, ekonomska sredstva, moguće pitanje Krima, te poziciju najvećeg energetskog dobavljača u regiji. Rusija je u nekoliko navrata upozoravala na nepotrebnost ulaska Ukrajine i Gruzije u NATO, koji bi vodio daljnjoj polarizaciji unutar dvije države ali i podjelama unutar samog Saveza. Drugi plinski rat između Ukrajine i Rusije upravo ukazuje na kompleksnost i dalekosežnost odnosa; naime Europa iz Rusije osigurava više od 40 posto svojih potreba za plinom. Rusija krivicu prebacuje na Ukrajinu tvrdeći kako ruski plin plaća po povlaštenoj cijeni u odnosu na ostatak Europe te je nastoji diskreditirati kao nepouzdanog partnera u očima Zapada. Kakva će biti politika novog američkog predsjednika Obame prema Rusiji ostaje za vidjeti, međutim mnogi analitičari međunarodnih odnosa smatraju kako plinskim ratom posredno preko Ukrajine orkestriraju Sjedinjene Američke Države, koje pak žele diskreditirati Rusiju u očima Europljana, kako bi ukazali na potrebu daljnjeg širenja NATO-a.

Koja će opcija prevladati u konačnici, kako će se razvijati odnosi dolaskom nove administracije u Bijelu kuću te koja faza slijedi nakon hladnog mira ostaje svim onim studentima koji se bave međunarodnim odnosima ali isto tako i široj čitateljskoj publici da na temelju smjernica ponuđenih u knjizi otkrivaju i analiziraju u budućnosti.

Dana Luša